

Bladlus

– kend dem på udstødningen!

Bladlus kan man bekæmpe ved at hjælpe deres fjender. Spuling med hård vandstråle kan fjerne mange lus. Men is i maven er også rigtig godt.

Vær ikke i tvivl. Har du endnu ikke set bladlus – disse små plageånder, der gør livet surt for os plantedyrkere – så er det nok, fordi du ikke har kikket ordentlig efter. Derfor: Køb en lup – de nyklækkede lus er mindre end 1 mm.

Der er røde, gule, grønne, sorte. Nogle glatte, andre med vokslag. Størrelsen varierer fra 1 til 6 mm. Som andre insekter har de seks ben. En del arter har "udstødningsrør", hvorfra der frigives alarmgasser, et advarselssignal til andre bladlus, hvis der er fjender i farvandet. Bladlus er forsynet med lange følehorn og et sugerør, der stikkes ned i planternes saftbaner. Nogle har vinger, andre er u-vingede.

Omkring 500 arter findes i Danmark. Mange overvintrer som æg, der klækkes her i foråret, andre har gemt sig i plantemateriale inde og ude, klar til at starte på en frisk.

SPECIALISEREDE SUGERE

Bladlus er specialister. Typisk angriber en bestemt bladlus-art kun planter inden for samme familie eller endog slægt. Fx kan rosenbladlusen ikke trives på æble, selvom rose og æble tilhører samme plantefamilie.

Mange arter har værtsskifte, fx lever salatrod-lusen en tid på rødderne af salat, men skifter senere til poppel, hvor den danner galler på bladene.

Nyklækkede æblebladlus.

Rosenbladlus.

Æblebladlus vogtes af myrer.

Agurkbladlus med rygrør.

TIL KAMP MOD BLADLUS

NATURLIGE FJENDER	NYTTEDYR TIL DRIVHUSET	BEKÆMPELSMIDLER
<ul style="list-style-type: none"> • Svirrefluelarver • Bladlusgalmyg • Snyltehvepse • Næbtæger • Ørentviste • Løbebiller • Fugle 	<ul style="list-style-type: none"> • Bladlusgalmyg • Bladlussnyltehvepse • Mariehønelarver • Næbtæger 	<ul style="list-style-type: none"> • Insektsæbe • Pyrethrum (et naturligt udtræk af krysantemum-planten, fx InsektFri Spruzit) • Spuling med hård vandstråle

GØR DE SKADE?

Den direkte skade ved, at bladlusene suger, er begrænset. Men indirekte fører sugningen med sig, at planterne får krøllede blade, og væksten kan standse. Bladlusene skal nemlig bruge proteinstoffer, og disse findes især i planternes vækstpunkter.

De sukkerstoffer, som er overflødige for lusene, udskilles i form af "honningdug", der ses som et glinsende lag på bladene. Ud over at være føde for myrerne giver det grobund for såkaldte branddugsvampe. De er egentlig uskadelige, men de giver planten en uæstetisk fremtoning og nedsætter væksten.

FØLSOM JOMFRUFØDSEL

Bladlus har jomfrufødsel, dvs. de føder levende unger uden forudgående befrugtning. Det er den hurtigste måde at mangfoldiggøre sig på. De nyfødte er dermed tro kopier af deres mødre, kloninger.

Hvis der er fødemangel på vej, kan mødrene fornemme det, og de giver sig til at føde unger med vingeanlæg. De vingede bladlus kan nu flyve til et nyt blad eller plante og stifte en ny koloni.

Først om efteråret fødes hanner, der parrer sig med hunnerne og får blandet generne inden æglægningen.

FÅ VENNER OG MANGE FJENDER

Heldigvis kan vi få gratis hjælp mod bladlus, for de har en lang række naturlige fjender. Mariehøns – både den voksne og larven – spiser mange bladlus. Larver af svirreflugter, af gulddøje og af galmyg samt snyltehvepse, næbtæger og ørentviste er blot nogle af dem. Her om foråret kan man iagttage mejserne hoppe rundt i æbletræerne og finde bladlus.

Derimod er myrerne lusenes venner. Som forsvarssoldater beskytter de mod angreb fra fjenderne og får honningdug for besværet.

BEKÆMPELSE: HJÆLP FJENDER

Vi kan hjælpe vores nyttedyr ved at skabe en varieret have med mange opholdsteder. I køkkenhaven kan sås specielle planter til gavn for lusenes fjender. Dild, honningurt, lavendel, mynte, solsikke, gode planter hvis man vil forbedre nytteinsekternes livsvilkår.

Har man lidt "is i maven" vil man opleve, at selv store bladlusangreb forsvinder "af sig selv" hen på sommeren.

Spuling med en hård vandstråle kan fjerne mange lus.

Du kan læse mere om bladlus på www.plante-doktor.dk.

Sveriges smukkeste haver *finder du i Helsingborg*

HELINGSBORG

MAT I KVADRAT 9/5-27/9

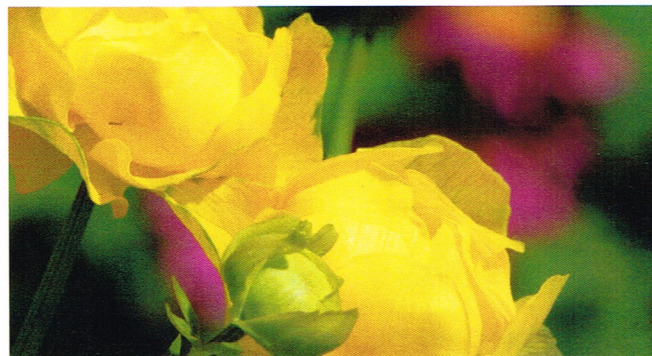
Tag på en kulinarisk inspirationsrejse til Fredriksdal med udstillinger, arrangementer, foredrag, vandringer og smagsprøver. Den 9. maj indvies køkkenhaven sammen med ti dygtige kokke og vores anlægsgartnere. Velkommen!

FREDRIKSDAL

MUSEER OG HAVER

www.fredriksdal.se

ÅT SOLSIDAN PÅ SOFIERO 30/5-27/9

Velkommen til årets store udstilling om Karin Larsson, den verdensberømte kunstner Carl Larssons hustru. Udstillingen vises på slottet, i køkkenhaven og i vinhuset med minder fra Carl og Karins hjem med blomsterne, skaberglæden, kunsten og kærligheden.

SOFIERO

www.sofiero.se